

Identificatie en typering van LVS-VCLB Spelling

Praktische Informatie	
1. <u>Productinformatie</u>	LVS-VCLB Spelling Leerlingvolgsysteem – Vrije Centra voor Leerlingenbegeleiding (LVS - VCLB); Spelling: Toetsen 1-6; Geert Deloof et al.; Garant: Antwerpen/Apeldoorn; 2006; op papier; het basisboek kost 42,50 euro, de kopieerbundel 24 euro; Vlaams.
2. <u>Wat en voor wie?</u>	Het LVS- VCLB Spelling: Toetsen 1 -6 omvat periodieke signaleringstoetsen spelling bestemd voor het eerste tot en met het zesde leerjaar van het basisonderwijs.
3. <u>Welk soort instrument?</u>	☐ Toets ☒ Volgsysteem ☐ Observatiewijzer ☐ Portfolio ☐ Andere
4. <u>Hoe lang duurt de afname?</u>	Alle dictees , met uitzondering van de proef in het midden van het eerste leerjaar, bevatten 60 woorden. Na 30 woorden wordt een pauze van 5 minuten voorzien. Voor de lagere jaren wordt aangeraden de afname te splitsen over twee momenten. Indien wenselijk kan dat ook voor de hogere jaren.
5. <u>Eén of meer meetmomenten?</u>	☐ Eén meetmoment ☒ Meer meetmomenten Wat de spellingstoetsen betreft, zijn er voor elk leerjaar drie toetsen die op een verschillend moment in het schooljaar kunnen worden afgenomen: in het begin, in het midden of op het einde. Het eerste en het zesde leerjaar vormen een uitzondering: voor het eerste leerjaar is geen toets voorzien in het begin van het schooljaar en het zesde leerjaar kent geen toets op het einde. Ieder schoolteam kan zelf bepalen wanneer de signaleringstoetsen het best worden gepland. Men stelt voor om effectief twee toetsmomenten per jaar te voorzien en het basisboek geeft ook suggesties voor de meest wenselijke volgorde.
6. <u>Klassikale of individuele afname?</u>	☒ Klassikaal

	☐ Individueel
<p>7. <u>Geeft het instrument resultaten op leerlingenniveau of op schoolniveau?</u></p>	☒ Leerlingenniveau ☒ Klasniveau ☒ Schoolniveau <p>De uitslagen moeten beschikbaar zijn op niveau van de leerling en van de klas. De zorgcoördinator kan instaan voor gegevens die de hele school aanbelangen.</p> <p>De verwerking op leerlingenniveau gebeurt via een volgrooster dat op een visuele manier een beeld geeft van de ontwikkeling van de leerling over de leerjaren heen. De verwerking op klasniveau kan aan de hand moment - en volglijsten. Een momentlijst geeft een overzicht van de resultaten van alle leerlingen voor één toets van een bepaald toetsmoment. De volglijsten brengen de resultaten van verschillende toetsmomenten voor één leerstofdomein (hier is dat spelling) in kaart.</p> <p>De gemiddelden en de verdeling over de vaardigheidsscores voor alle klassen van de school kunnen op een zelfde manier in een analyse worden opgenomen.</p>
Omschrijving van het instrument	
<p>8. <u>Welke vaardigheden?</u></p>	<p>Vaardigheden:</p> ☐ Lezen ☒ Schrijven ☐ Spreken/Gesprek ☐ Luisteren <p>Competenties:</p> ☒ Taalcompetentie ☐ Zelfsturende competentie ☐ Leercompetentie ☐ Sociale competentie <p>Deelcompetenties:</p> <p>Het LVS-VCLB Spelling: Toetsen 1-6 meet de taalcompetentie binnen schrijfvaardigheid. De toetsen vinden aansluiting bij volgende doelen zoals geformuleerd in het raamwerk:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Spellingsafspraken en – regels toepassen.
<p>9. <u>Wat doen de leerlingen?</u></p>	<p>De spellingvaardigheid wordt gemeten door het schrijven van gedichteerde woorden en zinnen. De leerlingen moeten telkens 60 verschillende woorden schrijven. De toets die wordt afgenomen in het midden van het</p>

	<p>eerste leerjaar, is hierop een uitzondering: er zijn wel 60 opgaven maar de leerlingen schrijven 20 letters en 40 woorden.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eerste deel: 15 losse woorden Ieder woord wordt tweemaal na elkaar traag en duidelijk uitgesproken. De leerlingen schrijven het woord op. Als ondersteuning wordt het woord nog een derde maal herhaald na het schrijven, ter controle. - Tweede deel: losse woorden, gedictend in een zin De leerlingen krijgen opnieuw 15 woorden, eerst wordt het woord gezegd, daarna wordt het woord in een zin gebruikt en tot slot wordt het woord nog eens herhaald. Enkel dat ene woord schrijven de leerlingen op. - Derde deel: zinnendictiee Iedere zin wordt driemaal voorgelezen: <ul style="list-style-type: none"> o Een eerste maal volledig en vlot. o Een tweede maal traag en in zinsdelen, terwijl de leerlingen opschrijven. o Een derde maal nog eens volledig.
<p>10. <u>Waarvoor kan het instrument gebruikt worden?</u></p>	<p>☒ Screening ☐ Diagnose ☐ Andere</p> <p>De 16 spellingtoetsen uit het basisboek situeren zich in de fase van het signaleren. Naast de toetsen uit het basisboek, staan in de kopieerbundel een aantal formulieren om de antwoorden van leerlingen meer systematisch te analyseren. Voor elk van de 16 toetsen is een individueel analyseblad beschikbaar. Met behulp hiervan kunnen de fouten van de zwakkere leerlingen geklasseerd worden. De totalen van elke categorie geven een indruk van de relatieve sterktes en zwaktes van de leerlingen. Elke categorie verwijst naar een fiche die een inventarisatie is van de hulp die kan worden opgezet voor de leerlingen met spellingsmoeilijkheden.</p>
<p>11. <u>Laat het instrument toe leerlingen te vergelijken?</u></p>	<p>☒ Vergelijking mogelijk met andere leerlingen (normgerelateerde vergelijking) ☐ Vergelijking mogelijk met een drempel (criteriumgerelateerde vergelijking) ☐ Geen vergelijking</p> <p>Het vaststellen van de spellingvaardigheid van elke leerling gebeurt door de vergelijking met een norm binnen het Vlaamse onderwijs. Daartoe werden alle proeven afgenomen op een grote, representatieve normgroep. Voor elk toetsmoment kan de spellingvaardigheid van elke leerling via een procedure met de norm worden vergeleken. Ook het spellingniveau van de klas kan naast de norm worden gelegd.</p>

	<p>Om de resultaten van spellen met elkaar te kunnen vergelijken of de spellingvaardigheid in het eerste met die in het vierde leerjaar te vergelijken, moet het team dezelfde vergelijkingsmaat kunnen gebruiken. Daarom worden de uitslagen die de leerlingen op de toetsen halen, omgezet naar een vaardigheidsscore of vaardigheidszone. Op die manier begrijpt iedereen op een gelijke manier hoe de leerling zich situeert. Er zijn vijf vaardigheidszones aangeduid met de letters A tot en met E (van hoogst 25% - zeer goed tot laagste 15% - zwak). Op die manier kunnen ook de resultaten van andere toetsen uit het LVS (bv. lezen) met elkaar vergeleken worden.</p>
<p>Criteria voor een goed evaluatie-instrument</p>	
<p>12. <u>Wat meet het instrument?</u></p>	<p>De handleiding van het Leerlingvolgsysteem VCLB geeft informatie over:</p> <p>☒ Waarop ze zich baseerden voor het opstellen van het evaluatie-instrument (bijvoorbeeld eindtermen, ERK, etc.) en of het instrument m.a.w. representatief is voor de leerstof Het leerplan van drie onderwijsnetten (VVKBaO, OVSG en GO!) diende als richtsnoer bij de keuze van de woorden voor de spellingstoetsen.</p> <p>☐ In welke mate het instrument aansluit bij de doelstelling die men vooropstelde (wat wil men evalueren versus hoe doet men dat?):</p> <p>☐ Geen informatie over validiteit</p>
<p>13. <u>Is het instrument betrouwbaar?</u></p>	<p>De handleiding van het Leerlingvolgsysteem VCLB geeft informatie over:</p> <p>☒ Betrouwbaarheid van de toetsafname (wordt er in de handleiding een protocol voorgesteld voor de toetsafname zodat die telkens op dezelfde manier gebeurt?): Bij de afname en het interpreteren van de signaleringstoetsen zorgt de meer koele, minder didactische houding voor betere mogelijkheden tot analyse, zowel op leerlingen- als op klasniveau. Bij de afname moeten de instructies uit het basisboek strikt worden gevolgd. Er wordt van de leerkracht een objectieve afname gevraagd.</p> <p>☒ De betrouwbaarheid ☐ is eerder laag ☐ is eerder middelmatig</p>

	<p>☒ is eerder voldoende hoog</p> <p>Voor al de 16 toetsen werd de betrouwbaarheidsmaat berekend met de procedure van Küder-Richardson (KR20)¹. Daaruit blijkt dat de proeven betrouwbare uitspraken toelaten over de spellingvaardigheid van de leerlingen. Als de leerling dezelfde toets nog eens in dezelfde omstandigheden opnieuw kon afleggen, is de kans zeer groot dat deze leerling hetzelfde of een zeer sterk gelijkend resultaat behaalt. Dat de spellingtoetsen in het leerlingvolgsysteem zo betrouwbaar zijn, is voor een deel te wijten aan het feit dat er 60 opgaven zijn per proef. De lengte van de proef verhoogt de betrouwbaarheid.</p> <p>☒ Betrouwbaarheid van de scoring (zijn de criteria voor evaluatie vooraf bepaald?):</p> <p>De spellingstoetsen worden aangeboden in de vorm van dictees waarbij er weinig ruimte is voor interpretatie bij de toekenning van een score. Vanuit die optiek kan de scoring als betrouwbaar omschreven worden.</p> <p>☐ Geen informatie over betrouwbaarheid</p>
<p>14. <u>In de praktijk?</u></p>	<p>Het leerlingvolgsysteem werkt planmatig mee aan de verbetering van de leerprestaties. Het is gericht op het efficiënt en effectief helpen van leerlingen binnen de context van de lagere school. Het leerlingvolgsysteem doet dit op een systematische manier. Binnen deze systematiek zijn een aantal fasen te onderscheiden:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) De vorderingen van de leerlingen worden opgevolgd en problemen worden gesignaleerd. 2) De gesignaleerde problemen kunnen in kaart worden gebracht en bestudeerd voor de individuele leerlingen, de klas en ook de school. Deze analyse brengt inzicht in de probleemsituatie. 3) Met de aanwijzingen in het leerlingvolgsysteem kan een handelingsplan worden opgesteld en uitgevoerd. <p>In deze verschillende stappen is de rol van de leerkracht van groot belang. Het is belangrijk dat er echte steun van het team is voor de leerkracht bij de verschillende fasen. Op het multidisciplinair overleg krijgt de leerkracht handvatten aangereikt om de verschillende fasen van het leerlingvolgsysteem zo deskundig mogelijk te plannen en uit te voeren.</p> <p>Het is de betrachting dat het leerlingvolgsysteem gedragen wordt door het volledige schoolteam. De rol van de leerkracht is binnen dit leerlingvolgsysteem cruciaal.</p>
<p>15. <u>Praktische haalbaarheid?</u></p>	<p>Om de vergelijking met de norm op een efficiënte en effectieve manier te laten verlopen, raadt men aan een beroep te doen op de software die speciaal voor dit doel werd ontwikkeld.</p>
<p>16. <u>Kritische reflectie op algemene</u></p>	<p>– Een normering op basis van zowel het begin, het midden als het einde van de leerjaren is een</p>

¹ De KR20 varieert tussen .85 en .94

kwaliteit.

meerwaarde.

- Een sterk punt is dat er recente aanpassingen gedaan werden naar aanleiding van de nieuwe leerplannen (inclusief aanpassing van normering door uitgebreid normeringsonderzoek).
- Het leerlingvolgsysteem heeft een mooie planmatige opbouw met signalisatie – analyse – handelingsplan op niveau van leerling, klas en school. Deze 16 spellingtoetsen situeren zich in de fase van het signaleren en kunnen dus gebruikt worden om eventuele probleemgebieden bij leerlingen te signaleren gedurende de hele lagere school. Belangrijk is dat dit systematisch opgevolgd wordt door het hele schoolteam en dus centraal bijgehouden wordt.
- De toetsen kunnen snel en eenvoudig afgenomen worden. Bovendien is er een handige kopieerbundel wat de toets gebruiksvriendelijk maakt.
- Er is een uitgebreide verantwoording van representativiteit in normeringsonderzoek naar provincies, netten, etnische afkomst, socio-economische status van het gezin en geografische spreiding.
- De betrouwbaarheid van deze toetsen ligt hoog indien de volledige proef met de 60 woorden afgenomen wordt (bij één enkel onderdeel, bv. “basiswoorden”, ligt de betrouwbaarheid wel een stuk lager).
- Het toetsen van spelling op een geïsoleerde manier aan de hand van dictees van losse woorden en woorden in geïsoleerde zinnen zorgt ervoor dat de leerlingen extra alert zullen zijn voor spelling. De vraag kan gesteld worden of ze diezelfde alertheid echter ook zullen kunnen toepassen in spontaan geschreven teksten. De echte internalisering van de spellingsregels wordt hier dus niet gemeten.
- Het risico bestaat dat leerkrachten de toetsen zullen beschouwen als een evaluatie van hun lessen en de leerlingen zullen klaarstomen voor de toetsen. Dan worden het evaluatieve toetsen in plaats van signaleringstoetsen. Dit is uitdrukkelijk niet de bedoeling, maar is wel een mogelijk gevaar.
- Het is niet mogelijk om op basis van deze toetsen na te gaan welke specifieke spellingproblemen gesignaleerd worden op het niveau van het kind. Gaat het om problemen met open of gesloten lettergrepen? Gaat het om problemen met de spelling van meervoudsvorming? enz... Over de verschillende toetsen heen wordt weinig hulp geboden (eventueel wel wat via de individuele analysebladen) bij dit soort meer gedetailleerde informatie (bv. heeft hetzelfde kind over de toetsen heen problemen met de spelling van “eu” en “ui”) omdat dit enkel signaleringstoetsen zijn die geen diepere analyse bevatten. Daarvoor is het aantal toetsitems per type van spellingsregel in de toetsen te klein.
- Het is niet altijd mogelijk om na te gaan of een leerling nog steeds problemen heeft met spellingsregels die hij in een vroeger leerjaar onder de knie had moeten hebben, maar daar toen niet in geslaagd is

(omdat men van uit gaat dat die spellingsregels op een bepaald moment verworven zijn en men ze dus niet meer meeneemt in de toets; bv. het eu/ui-onderscheid in de hogere leerjaren).

Centrum voor
Taal ^{nl}2 en
Onderwijs

steunpunt
diversiteit & leren